

Серед першочергових завдань з модернізації сільського господарства необхідно виділити наступні:

- підвищення інвестиційної привабливості галузі для приватних інвесторів, у тому числі для зарубіжних;
- підвищення темпів зростання технічного переоснащення сільськогосподарських товаровиробників;
- розвиток соціальної інфраструктури в сільській місцевості сприяє притоку кваліфікованих кадрів;
- освоєння нових технологічних процесів на інноваційній основі [1].

Тільки постійний науково-технічний прогрес може забезпечити динамічний розвиток сучасного суспільства. Головними його умовами є безперервне оновлення технологій і широке використання новітніх наукових розробок.

Сьогодні українська наукова громадськість єдина в думці, що найбільш вірним шляхом виходу сільського господарства з кризового стану є розвиток його інноваційної основи. Підвищення інноваційної активності не тільки дозволить підвищити техніко-економічний рівень виробництва, але й істотно поліпшити інвестиційний клімат [2].

Тільки спільними зусиллями держави, науки і підприємств агропромислового виробництва можна в перспективі підвищити інноваційну активність в сільському господарстві країни. Це дозволить не тільки підвищити ефективність виробництва, але і його конкурентоспроможність на міжнародному продовольчому ринку [3].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Білінська В.Ю. Сучасні інноваційні технології в сільському господарстві: основна характеристика та перспективи впровадження. Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія «Економіка», 2015. № 7(172). С. 74–80.
2. Воронюк Т.А., Банар В.Ф. Сучасний стан та перспективи розвитку сільського господарства в Україні. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=20350>.
3. Жидяк О.Р. Сучасні проблеми інноваційного розвитку в аграрній сфері. Науковий вісник. Серія: Економічні науки. Львів, 2011. С. 265–268.

УДК 005.591.452:658.114/115

ШЕМИГОН О.І., канд. с.-г. наук

ВИХОР М.В., канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО: ОСНОВИ, РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Розглянуто питання державно-приватного партнерства та приватного бізнесу, можливої співпраці у світлі сучасних викликів. Досліджено основні принципи здійснення державно-приватного партнерства. Проаналізовано механізми державно-приватного партнерства та переваги застосування державно-приватного партнерства в агропромисловому комплексі.

Ключові слова: партнерство, держава, бізнес, ефективність, зміни, довіра, взаємодія.

Налагодження прийнятних і дієвих відносин між державою і приватним бізнесом є дуже важливим у розвитку кожної країни і Україна не є виключенням. Зволікання у вирішенні цих питань гальмує розв'язання стратегічних завдань економічного та соціального розвитку країни, стримує розкриття потенціалу підприємництва і підприємців і, що найгірше, сприяє відтоку останніх у пошуках рівноправного партнерства.

Згідно з чинним законодавством – державно-приватне партнерство це співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, або фізичними особами-підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору та відповідає ознакам державно-приватного партнерства (ст. 1. Закону України «Про державно-приватне партнерство») [1].

Законом визначені основні принципи здійснення державно-приватного партнерства, зокрема:

- рівність перед законом державних та приватних партнерів;
- заборона будь-якої дискримінації прав державних чи приватних партнерів;
- узгодження інтересів державних та приватних партнерів з метою отримання взаємної вигоди;
- забезпечення вищої ефективності діяльності, ніж у разі здійснення такої діяльності державним партнером без залучення приватного партнера;
- незмінність протягом усього строку дії договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства, цільового призначення та форми власності об'єктів, що перебувають у державній або комунальній власності чи належать Автономній Республіці Крим, переданих приватному партнеру;
- визнання державними та приватними партнерами прав і обов'язків, передбачених законодавством України та визначених умовами договору, укладеного у рамках державно-приватного партнерства;
- справедливий розподіл між державним та приватним партнерами ризиків, пов'язаних з виконанням договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства;
- визначення приватного партнера на конкурсних засадах.

Аналізуючи останні публікації з піднятої проблеми варто, на наш погляд, зосередити увагу на наступному.

В. Голян вказує на необхідність внесення суттєвих змін в згаданий вище Закон України «Про державно-приватне партнерство». Ці зміни, на його думку, і ми з ним погоджуємось, зумовлені тим, що суттєво змінюється роль і місце територіальних громад у процесах перерозподілу предметів державної та комунальної власності. За нових умов розподілу прав і повноважень між центральною владою та територіями громада стає одним з головних суб'єктів і тому виникає потреба в удосконаленні інституціонального переходу та зростання реальної бази розширеного відображення людського, інфраструктурного та ресурсного запасу, в тому числі і через отримання перспектив входити в корпоративні утворення із фірмами та укладати угоди на предмет передачі у тимчасове використання спеціалізованим бізнесовим структурам предметів і об'єктів природоохоронної та природно-господарської інфраструктури [2].

І. Косач зауважує, що застосування державно-приватного партнерства, зокрема в агропромисловому комплексі, має наступні переваги:

- допомагає успішно здійснювати великі інвестиційні (інфраструктурні) проекти, оскільки в силу сформованого фінансового стану більшість сільгоспвиробників не може їх реалізувати з різних причин: обмеженість джерел фінансування проекту, недостатня компетенція управлінських кадрів, відсутність підтримки з боку держави та ін., при цьому маючи необхідний потенціал – наприклад земельні та трудові ресурси;

- сприяє ефективному використанню і модернізації інфраструктурних об'єктів. На сьогодні відбувається значне старіння і знос інфраструктурних об'єктів як в містах, так і в сільській місцевості, причому для АПК цей фактор відіграє важливу роль [3].

Взаємовідносини з органами державної влади стали таким самим об'єктом корпоративного менеджменту, як планування та реалізація ділових операцій, наголошує Ф. Узунов [4]. Бізнес невпинно шукає нові можливості для вибудовування своїх відносин з державними структурами. Проте існують основні перешкоди, що заважають створенню й продуктивному функціонуванню партнерств. І, як зазначає далі автор, основними перешкодами для створення й результативної діяльності партнерства є:

- недосконалість законодавчої бази для створення державно-приватного партнерства, приміром щодо проведення відкритого конкурсу для добору кваліфікованого та умотивованого приватного компаньйона;

- мінливість регуляторної сфери, в якій чиниться державно-приватне партнерство та інші.

Аналіз світової школи використання механізмів державно-приватного партнерства, як зазначає І. Біла, дав змогу виявити такі аспекти, що забезпечують успішність його реалізації:

- розвиненість ринкового крамарства та паритетність у взаємостосунках держави і бізнесу;

- реалізація державно-приватного партнерства в інфраструктурній царині та сферах, що спершу були державними: загальній освіті, охороні здоров'я, водопостачанні, будівництві доріг тощо;

- створення спеціальних інституційних організацій, які були б відповідальні за дотримання всіх регламентованих у контрактах умов державно-приватного партнерства, у тому числі за цільове використання інвестиційних коштів тощо [5].

Зауважимо, що державно-приватне партнерство має бути рівноправним і взаємовигідним. Лише у цьому випадку воно може бути довготривалим і формувати взаємну довіру його суб'єктів. Вітчизняна практика свідчить, що часто вигоду намагається отримати лише одна із сторін державно-приватного партнерства за рахунок іншої. Зрозуміло, що такий варіант взаємодії важко назвати партнерством.

Так, нещодавно Сергій Верланов, голова ДПС назвав серйозним викликом для економіки країни те, що майже весь малий і середній бізнес прямо, чи опосередковано пов'язаний з ФОПами і юридичними особами, що працюють за спрощеною системою оподаткування. Також він зазначив, що 98,5 % податку на прибуток сплачують в Україні лише 5 тис. підприємств, а зареєстровано їх

близько 500 тис. «Ми бачимо, що у нас фактично немає цього консолідованого середнього бізнесу. Він де-факто є, але де-юре його немає», – сказав він [6].

Тому, якщо ми говоримо про партнерство, то воно має бути не спрямоване на створення різних схем ошукування одного із партнерів іншими, а взаємовигідним. Лише при чесному, відкритому і взаємовигідному партнерстві може відбуватися залучення інвестицій, що позитивно відіб'ється на соціальному і економічному розвитку країни.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 № 2404-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.
2. Голян В. Державно-приватне партнерство як базова інституціональна передумова капіталізації природних ресурсів в умовах децентралізації. ЕКОНОМІСТ. №9. ВЕРЕСЕНЬ, 2015. С.4–7
3. Косач І. А. Інтеграційні підприємницькі агропромислові формування на засадах державно-приватного партнерства: системний підхід. Чернігівський науковий часопис. Серія 1. Економіка і управління № 1 (7). 2016. С.15–18.
4. Узунов В.Ф. Класифікація форм державно приватного партнерства. Інвестиції: практика та досвід № 17/2013. С. 113–115.
5. Біла І.С. Світовий досвід державно-приватного партнерства. Економіка та управління національним господарством. Вип. 21. 2018. С.126–129.
6. Глава Податкової Верланов розповів, як боротиметься з використанням великим бізнесом схем з ФОПами. URL: [//bis.nv.ua/ukr/econom](http://bis.nv.ua/ukr/econom)

УДК 658.5.005.21

ТКАЧЕНКО М.В., канд. с.-г. наук

ШЕВЧЕНКО А.О., канд. екон. наук

ТКАЧЕНКО С.В., канд. біол. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

БЕНЧМАРКІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто сутність та види бенчмаркінгу як невід'ємної складової стратегічного управління, випадки доцільності використання бенчмаркінгу, визначено показники здійснення порівняльного аналізу, озвучено значення генезису розвитку бренду та реклами в боротьбі за підвищення конкурентоспроможності українських компаній.

Ключові слова: бенчмаркінг, конкурентоспроможність, оцінка якості, конкурентна розвідка, загальне управління якістю.

Вперше в Україні про бенчмаркінг заговорили близько 20 років тому, коли в результаті масштабних соціально-економічних перетворень значна частина підприємств розорилася і припинила своє існування, а інша частина, яка вистояла в період перебудови, зіткнулася з необхідністю постійного підвищення якості створюваної продукції і вдосконалення технологій управління.